

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 22

Засновано у 2003 році

Рівне – 2023

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства. Вип. 22 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2023. 114 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Чміль Г.П.** – доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, директор Інституту культурології Національної академії мистецтв України (голова редколегії)
- Афоніна О.С.** – доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв (Україна);
- Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Курдина Ю.М.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії, музеєзнавства і культурної спадщини, Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля, Київський національний університет культури і мистецтв
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потанчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка (Україна)
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор, завідувачка кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ)

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор, професор кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE): ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується: Index Copernicus (Польща), Google Scholar, Cosmos (США) та Research Gate, Research Bible (Німеччина); СЕЕОЛ; Cite factor; European Reference Index for the Humanities (ERIH), Збірник поданий на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України».

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 26 жовтня 2023 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

УДК 477.129.12

НАУКОВА ТВОРЧИСТЬ У ДОБУ СУСПІЛЬНИХ КАТАКЛІЗМІВ: МОЛОДІЖНИЙ ДОСВІД

Сергій Виткалов – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<http://orcid.org/0000-0001-5345-1364>
sergiy_vsv@ukr.net;

Володимир Виткалов – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ, м. Рівне
<http://orcid.org/0000-0003-0625-8822>
volodumur_vitkalov@ukr.net

Аналізуються підстава появи та тематичний ряд наукових публікацій, розміщених у Випуску 22 науко-метричного збірника «Актуальні питання культурології»; акцентується увага на найбільш оригінальних розвідках, спрямованих на розширення інформаційного поля культури; наголошується на тому, що час значних суспільних трансформацій, зокрема й війни суттєво не змінив мотиваційну складову українських молодих дослідників, позаяк інтенсивність їх наукового пошуку фактично не змінилася і продовжує поглиблюватися у тих напрямах, що є предметом їх наукових зацікавлень.

Ключові слова: науково-дослідна діяльність, суспільні виклики, конференція, молодіжний пошук, міжрегіональна культурна комунікація.

Випуск 22 науко-метричного збірника «Актуальні питання культурології»: альманах наукового товариства «Афіна» кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ традиційно спрямовується на висвітлення актуальних питань розвитку духовного простору, який студіюється переважно молодими дослідниками, предметом зацікавлення яких є їх перші наукові пошуки, втілені в атестаційних розвідках. Відтак вони вирізняються різноманітними підходами як до питань вивчення того чи іншого об'єкту наукового вивчення, так і формою презентація здобутого вже матеріалу. Певну частину цього доробку складають напрацювання і їх наукових керівників. Утім, такий професійний організаційно-методичний тандем дає можливість порівняти різні підходи до висвітлення майже тотожних дослідницьких тем.

Відмінною рисою подібних наукових збірок (і аналізованої також) є широта проблематики, що стала предметом наукового студіювання, що обумовлюється напрямами чи проблемами атестаційних робіт, що помітно на строкатості їх тематичного ряду. Цьому сприяє й той факт, що до збірника включено наукові розвідки молодих дослідників з інших ЗВО, зокрема й не гуманітарного спрямування, які сповідують дещо інші принципи підходу до наукової розробки теми чи оприлюднення її результату, зважаючи навіть на специфіку самого закладу. Однак, це є корисним, оскільки надає можливість порівняти ці методики і, критично їх осмисливши, піти далі. Тим більше, що значний масив запропонованого матеріалу був у тій чи іншій мірі оприлюдненим на наукових конференціях [1], проведених останнім часом у гуманітарному університеті чи наукових семінарах профільних випускових кафедр в інших ЗВО.

Чималий обсяг матеріалу рівненських дослідників, зокрема й тих, хто здобуває вищу освіту на різних рівнях на базовій кафедрі, що організовує подібні наукові презентації, складає регіональний культурний простір у розмаїтті його виявів. А відтак, це дає можливість і здобувачам цієї освіти (З. Нагорна, І. Мірчук, О. Балабан, К. Романенко, М. Столяр, М. Шпаковська, А. Шворак) глибше опанувати той матеріал, що певною мірою розглядається у низці професійно-орієнтованих дисциплін навчального плану, тобто іманентно знайомий їм за своєю сутністю. З іншого боку, такий підхід допомагає й науково-педагогічним працівникам закладу (М. Шатрова, О. Сташук) експериментально перевіряти чимало власних напрацювань, уточнених за допомогою вже студентського експерименту.

Серед інших розвідок – окремі статті, фрагменти матеріалу яких заявлялися для обговорення на XIX міжнародній науково-практичній конференції «Українська і світова культура в умовах глобалізаційних викликів та війни» [1], проведеної на базі кафедри 16-17.11.2023 року і оперативно доопрацьований та надісланий до редколегії цього збірника. Окремі з них (О. Концевич, О. Васюта, А. Сендецький, І. Гончарова, Т. Сідлецька та ін.) викликали жваве обговорення учасниками цього заходу поставлених авторами проблем, тому дали можливість останнім урахувати зміст цієї комунікації і подати вже оновлений варіант власного бачення події чи досліджуваної проблеми.

Стосовно тематичного ряду пропонованого матеріалу, то він торкається, серед іншого, й питань війни, реакції митців чи пересічних громадян на ці події, зміну організаційної діяльності регіональних установ культури чи освіти у зв'язку з воєнним станом та появу тимчасово переміщених осіб чи внесення змін до культурної політики загалом (Л. Чабак, Т. Ткачук), євро інтеграційних процесів (С. Котляренко) тощо. І хоча наукове осмислення подібної проблематики відбудеться, поза сумнівом, уже після її завершення, нинішні матеріали є оперативною реакцією авторів на наявний стан, тобто є документальною історією доби. Нагадаємо, що значна частина дослідницького обсягу, серед яких тексти переважно аспірантів чи докторантів, увійшла до складу двох інших наших збірників – «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку» (напрями «мистецтвознавство», «культурологія», «дизайн», «менеджмент соціокультурної діяльності») [2-3], тому матеріал цієї збірки лише фрагментарно презентує згадану вище конференцію. Хоча основний зміст аналізованого збірника складає професійна, фахова проблематика, актуальна навіть на даний час для обох сторін освітнього простору та процесу – і педагогів (О. Шашук, О. Власюк, О. Чернюшок, Г. Турчин, Л. Горіна), і здобувачів вищої освіти (Д. Кирилюк, Д. Захарчук, Н. Єненкова, В. Баніт), широкий вимір між культурної комунікації, пов'язаний з євроінтеграційними процесами в Україні (Л. Близнюк, А. Клочук, В. Сорока, М. Шатрова) тощо. Інакше кажучи, війна не змінила усвідомлення необхідності подальшого професійного зростання, використання у власній системі освітніх координат усіх можливих чи наявних у кожного засобів пошуку, відбору та опрацювання інформації. Адже наступний, повоєнний період, вимагатиме ще більших професійних зусиль від фахівців, що мають запропонувати новий алгоритм не лише швидкого відновлення духовного й психологічного здоров'я нашого населення, але й прискорену його консолідацію, спрямовану на подальшу ліквідацію наслідків цього лиха. І вищій школі у цьому процесі та просторі належатиме провідна роль.

Тож загальним підсумком цього побіжного аналізу творчих результатів може бути лише те, що проведення подібних наукових конференцій, як і розширення подальшого теоретичного студіювання обраних проблем молоддю є свідченням її психологічного здоров'я, бажання й надалі наполегливо здобувати професійну освіту у розмаїтті її виявів, в якій науковий сегмент залишається чи не найважливішим, позаяк сформовані під час навчання компетенції будуть обов'язково перенесені у площину подальшої професійної самореалізації фахівця, сформувавши у нього сталі бажання перевіряти будь-яку настанову або результат за допомогою експерименту чи порівняльних характеристик. І в цьому чи не найважливіше значення подібних наукових заходів та їх представницьких результатів.

Список використаної літератури

1. Українська і світова культура в умовах глобалізаційних викликів та війни: ХІХ міжнар. наук.-практ. конф., м. Рівне, 16-17 листоп., 2023 р.: програма / Укл.: С. Виткалов, В. Виткалов. Рівне : РДГУ, 2023. 40 с. (<https://kulturologiya.rshu.edu.ua/>).
2. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: *наук. зб.* Вип. 46 («Мистецтвознавство»). Рівне : РДГУ, 2023. 308 с.
3. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: *наук. зб.* Вип. 47 («Культурологія»). Рівне : РДГУ, 2023.

References

1. Ukrainska i svitova kultura v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv ta viiny: KhKh mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Rivne, 16-17 lystop., 2023 r.: prohrama / Ukl.: S. Vytkalov, V. Vytkalov. Rivne : RDHU, 2023. 40 s. (<https://kulturologiya.rshu.edu.ua/>).
2. Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: *nauk. zb.* Vyp. 46 («Mystetstvoznavstvo»). Rivne : RDHU, 2023. 308 s.
3. Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: *nauk. zb.* Vyp. 47 («Kulturolohiia»). Rivne : RDHU, 2023.

UDC 477.129.12

SCIENTIFIC CREATIVITY IN THE AGE OF SOCIAL CATAclysms: YOUTH EXPERIENCE

Vitkalov Serhii – Doctor of cultural Studies, Professor, Department of Cultural Studies and Museum Studies, Rivne State Humanities University, Rivne

Vitkalov Volodymyr – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Cultural and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The reason for the appearance and the thematic series of scientific publications published in Issue 22 of the scientific-metric collection "Actual issues of cultural studies" are analyzed; attention is focused on the most original explorations aimed at expanding the informational field of culture; it is emphasized that the time of significant social transformations, in particular the war, did not significantly change the motivational component of young Ukrainian researchers, since the intensity of their scientific research has not actually changed and continues to deepen in those areas that are the subject of their scientific interests.

Key words: research activity, social challenges, conference, youth search, interregional cultural communication.

Надійшла до редакції 3.12.2023 р.

ЗМІСТ

ВИТКАЛОВ С.В., ВИТКАЛОВ В.Г. НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ У ДОБУ СУСПІЛЬНИХ КАТАКЛІЗМІВ : МОЛОДІЖНИЙ ДОСВІД	3
---	---

Розділ I. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ І СПРОБА ЇХ НАУКОВОГО ОСМИСЛЕННЯ

ЧАБАК Л.А. ВИКЛИКИ ДЛЯ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВІЙНИ	5
ТКАЧУК Т. ПЛАТФОРМА МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ «МИСТЕЦТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ»	8
ВЛАСЮК О.П., КЛОЧУН А.П. КАТЕГОРІЯ СВОБОДИ У ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ СУЧАСНИХ ДОСЛІДНИКІВ	12
ЗАХАРЧУК Д. С. ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ І НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	17

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ГОРІНА Л. ТРАНСКРИПЦІЯ М.Т. ЛИСЕНКОМ ВОКАЛЬНОГО ЦИКЛУ «СОНЕЧКО» Л. РЕВУЦЬКОГО В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДОМРИСТІВ	21
ЄНЕНКОВА Н., ГОРІНА Л. КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ СВІТЛАНИ ГРИЦАЄНКО У МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДОМРИСТІВ	27
ТУРЧИН Г.П. СТОРІНКИ ПОДВИЖНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ МИТЦІВ ХХ СТОРІЧЧЯ З ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ	31
РОМАНЕНКО К. СИСТЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ПОЛТАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА	39
БАНИТ В.М. ОСОБЛИВОСТІ ТА СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ, ЙОГО АКТУАЛЬНІСТЬ У КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ НАШОГО ЧАСУ	48
БАЛАБАН О. ВОЛОДИМИР ІВАСЮК У СПІВТВОРЧОСТІ З ІНШИМИ МИТЦЯМИ	55

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

СТАШУК О.А. АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ	59
ЧЕРНЮШОК О. РЕАЛІСТИЧНА ФОРМА ВІДТВОРЕННЯ У ЗНАКОВО-СИМВОЛІЧНІЙ СИСТЕМІ ТВОРУ ФЕДОРА КРИЧЕВСЬКОГО (ТРИПТИХ «ЖИТТЯ»)	64
БЛИЗНЮК Л.В., ЗІНЕНКО Т.М., МАТВІЙЧУК Н.В. МАНҐА ЯК СИНТЕЗ ТРАДИЦІЙНОГО І СУЧАСНОГО ЯПОНСЬКОГО МИСТЕЦТВА	68
ГОНЧАРОВА І.І., ДЕНИСЕНКО В.В. ОБРАЗ ЛЕДІ ГОДІВИ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ	75
КИРИЛЮК Д. ФОРМОТВОРЧІ ІДЕЇ СОНІ ДЕЛОНЕ ЯК КВІНТЕСЕНЦІЯ ПОШУКІВ УКРАЇНСЬКОГО АВАНГАРДУ	79

Розділ IV. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

МІРЧУК В.Ю., ШАТРОВА М.Б. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ КУЛЬТУРИ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	86
СОРОКА В.В., ШАТРОВА М.Б. НОВІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ КУЛЬТУРНИХ ІНСТИТУЦІЙ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	92
НАГОРНА З.В. ФЕСТИВАЛЬ ЯК ФОРМА АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ В КУЛЬТУРНІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ	100
НАМЧУК Л.С. МИСТЕЦТВО У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ТА ВІЙНИ	106